

ONDERZOEK Vraagtekens rond miljoenenproject Rick Engelkes

Coronasteun is verdienenmodel voor theatermaker

Eindelijk geld. In de theaterwereld zijn de afgelopen weken volop oude rekeningen betaald, nu de sector ruim honderd miljoen aan coronacompensatie kreeg. Het geld ging naar producenten met het doel om artiesten, musici en kostuumontwerpers te betalen die door de laatste lockdown inkomsten misliepen. Welke medewerkers musicalproducent Rick Engelkes heeft betaald van de 4,3 miljoen die hij op zijn rekening kreeg, is een raadsel.

De dupe van coronaregels of schuiven met gegevens om geld te incasseren?

Producent Rick Engelkes (links) met de directie van sponsor Exact op de plek waar in Delft het theater voor de musical over Willem van Oranje moet verrijzen. FOTO EXACT

Aerdenhout ■ Het gaat om 4,3 miljoen euro aan coronasteun, uitgekeerd aan Waterfront Entertainment, een nieuwe naam in de theaterwereld. Volgens de Kamer van Koophandel is het bedrijf een deelneming van R.E. Producties, gevestigd in Aerdenhout. En R.E. Producties is weer bekend als het bedrijf van acteur en producent Rick Engelkes. Waterfront Entertainment heette eerder WvO Theater Productie BV, wat verwijst naar de musical rond Willem van Oranje die Engelkes heeft aangekondigd.

Engelkes betrok de gemeente Delft bij zijn plannen voor de voorstelling, omdat Willem van Oranje in deze stad is vermoord en begraven. De producent kondigde aan in de stad een nieuw theater met 1350 plaatsen te bouwen, afgestemd op dit project. Hij kreeg in november 2020 van de gemeente Delft een investeringskrediet van 630 duizend euro om de grond bouwrijp te laten maken. Engelkes stelde in het vooruitzicht dat er 250 duizend bezoekers per jaar kunnen komen, wat het stadhuis over de streep trok.

Maar na het ondertekenen van de contracten, gebeurde er weinig concreets in Delft. Na kritische vragen uit de gemeenteraad hierover kreeg de wethouder in september vorig jaar van Engelkes te horen dat de eerste voorstelling

nog een half jaar op zich liet wachten, vanwege 'een wisseling van regisseur'. Het theater waarin de voorstelling gespeeld zou worden, staat er nog niet. De gemeente meldde deze week dat de aanvraag voor een omgevingsvergunning nog 'in behandeling' is.

Sponsor

Na de steun van de gemeente kreeg Engelkes ook een toezegging van softwarebedrijf Exact, gevestigd naast het terrein in Delft. Dit bedrijf verbond zich voor minimaal twee jaar als hoofdsponsor aan de musical. Die sponsorperiode gaat in als de voorstelling te zien is. Bedragen zijn niet bekendgemaakt.

Kaartverkoop

De theatermakers Geert Lageveen en Leopold Witte schreven het stuk over Willem van Oranje. Nadat de musical een paar keer was uitgesteld, kondigde Engelkes aan dat de musical in maart 2021 in première zou gaan. Opmerkelijk is dat er in de periode voor die première geen publiciteit aan is gegeven, wat wel gebruikelijk is. Ook is het bijzonder dat niet bekend is gemaakt welke acteurs in deze voorstelling zouden spelen. Normaal worden die namen met veel tamtam aangekondigd om de kaartverkoop te stimuleren.

Volgens acteurs en theatermakers met wie deze krant sprak, zijn er vorig jaar wel scripts rondgegaan om de rollen voor te bereiden. Ook hebben ze decorontwerpen en kostuums gezien, maar de voorbereidingen hebben nooit de repetitiefase gehaald. Beoogd regisseur Ruut Weissman werd vervangen en ook anderen in het creatieve team moesten pas op de plaats maken. Uiteindelijk kregen de acteurs te horen dat de productie 'voorlopig was uitgesteld'. „Dan begin je je af te vragen of die voorstelling er ooit nog komt en verlies je het vertrouwen”, zegt een acteur die voor een rol was geboekt. Voor hun werk in die voorbereidingsperiode hebben de acteurs – zoals gebruikelijk in de branche – niet betaald gekregen. De schrijvers en de kostuumontwerpers hebben volgens betrokkenen wél hun geld gehad.

In een bubbel

Vragen over de toekenning van de miljoenen aan Waterfront Entertainment worden bij het bedrijf van Engelkes beantwoord door Mitch Kasman, die zich voorstelt als 'manager finance'. Acteur/producent Engelkes zelf is al een week niet bereikbaar. „Hij zit in een bubbel waarin wij hem ook niet te pakken krijgen”, aldus Kasman. Die zegt dat de 4,3 miljoen die Waterfront aan coronasteun heeft

Producent Rick Engelkes bij het ontvouwen van zijn plannen voor de musical over Willem van Oranje in 2019. Hier poseert hij het praalgraf van de hoofdpersoon in de Nieuwe Kerk in Delft. FOTO ANP/GIJSUS SCHOONWILLE

gekregen zijn gegaan naar 'omringende partijen, toeleveranciers en zz'ers die inkomsten hebben gemist'. Namen noemen wil hij niet, maar hij onderstreept dat het 'het neusje van de zalm' is.

„Dat er van het gebouw in Delft waar de musical gespeeld zou worden niks te zien is, valt te verklaren, stelt Kasman: „U moet niet denken aan een stenen pand, maar aan een tijdelijke voorziening die op afroep geplaatst kan worden zodra de repetities van start gaan.”

Hoe ging het met de kaartverkoop? „Kaarten verkoop je op het moment dat de voorstelling er staat en dat de deur open kan. Door corona zijn de deuren nooit open gegaan.” De naam van het bedrijf dat de kaartverkoop regelde, wil hij niet noemen. „Niet zonder eerst met die partij te hebben overlegd.” Bij de grootste, reguliere bureaus zijn de kaarten volgens betrokkenen niet verkocht.

Vervelend

De stilte rond 'Willem van Oranje' wil niet zeggen dat de show is geschrapt, benadrukt Kasman. „Bij ons is het nooit een overweging geweest om de voorstelling niet te

laten doorgaan. Het is verrekke vervelend dat het allemaal niet lukte, maar die musical gaat er komen.”

De première wordt nu in het vooruitzicht gesteld voor eind volgend jaar. Dat de voorstelling ook na de lockdown niet meteen is gespeeld, valt uit te leggen, vindt Kasman. „We hebben geen zin om opnieuw op ons bek te gaan vanwege nieuwe coronamaatregelen. Daarom wachten we. Als er weer een winter overheen is gegaan, loop je minder risico op een nieuwe uitbraak.”

Vraagtekens

Rest de vraag of het coronageld terecht is uitgekeerd. In de criteria staat dat een voorstelling tijdens de laatste lockdownperiode gepland moet zijn geweest en dat er kaarten voor moeten zijn verkocht. Dat is allebei niet het geval. Omdat er ook voor de subsidie-beoordelaars kennelijk vraagtekens waren, kreeg Waterfront het verzoek om aanvullende gegevens toe te sturen.

Een woordvoerder van het Fonds Podiumkunsten zegt dat Waterfront Entertainment haar aanvraag onderbouwde met het argument

„Dan vraag je je af of die voorstelling er ooit nog komt en verlies je het vertrouwen

dat de voorstelling 'wel is gepland, maar niet is gespeeld'. Aan de voorwaarden dat de voorstelling in de lockdownperiode gespeeld had moeten zijn en dat er kaarten verkocht moesten zijn, voldoet deze musical niet. Is de toekenning daarmee terecht? „We werken met informatie zoals die door de aanvrager is ingediend.”

Dan de hamvraag: is de voorstelling de dupe van coronamaatregelen of schoof de producent met gegevens om geld te incasseren?

„Die musical stond al op losse schroeven”, zeggen collega-theatermakers. „Die coronasteun was voor Engelkes een welkome uitkomst om geld zijn kant op te krijgen.”

Los van de steun aan zijn musical over Willem van Oranje kreeg Engelkes met zijn bedrijf Rick Engelkes Theaterproducties ook 1.205.230 euro coronasteun. Dit bedrijf liep inkomsten mis omdat zijn voorstellingen 'The Mouse-trap' (met onder anderen Willeke van Ammelrooy) en 'Huisvrouwen bestaan niet' tijdens de laatste lockdown niet gespeeld konden worden.

Inmiddels zijn de toegekende bedragen uitgekeerd, met de voorwaarde dat aanvragen van meer dan 125 duizend euro moeten worden voorzien van een accountantsverklaring. Het zijn daarom 'voorlopige' toekenningen die in november pas definitief worden.

De woordvoerder van het Fonds Podiumkunsten benadrukt dat de betalingen achteraf worden gevraagd. En dat het geld terugbetaald moet worden als er ten onrechte is aangevraagd en uitgekeerd.

Jan Vriend

Over de regeling

Van de honderd miljoen euro die het Fonds Podiumkunsten namens de overheid aan de sector toekende, hebben producenten de afgelopen weken acteurs, musici, decorbouwers, tekstschrijvers, pruikenmakers, technici en anderen betaald. Het overheidsgeld is bedoeld als compensatie voor misgelopen inkomsten tijdens de door de overheid opgelegde theatersluiting van december tot februari.

Voor de theaterwereld als geheel is deze steun van levensbelang, blijkt uit reacties van vrije producenten, die samen verantwoordelijk zijn voor zeventig procent van het Nederlandse theateeraanbod. Met hun belangenorganisatie hebben ze met succes in Den Haag gepleit voor het steunpakket.

Het Fonds Podiumkunsten - die de aanvragen beoordeelt - is als organisatie gericht op het uitkeren van publieke gelden in opdracht van de Rijksoverheid.

Wat zijn de criteria voor de steun?

Bij de 'compensatieregeling 3' - waar het hier om draait - gaat het om concerten en voorstellingen die stonden gepland voor de periode van 28 november 2021 tot 1 februari 2022, maar zijn geannuleerd vanwege de coronabeperkingen. Om in aanmerking te komen voor de regeling moesten producenten en organisatoren gegevens inleveren om de gederfde inkomsten in kaart te brengen. Denk aan cijfers over het aantal verkochte kaarten, de verkoopcapaciteit en de gemiddelde prijs van een kaartje.

De regeling is alleen bedoeld voor professionele podiumkunst. In de regels staat dat het om een compensatie gaat tot 85% van de misgelopen inkomsten door de weggevalen kaartverkoop, uiteraard minus de wél ontvangen inkomsten uit kaartverkoop.

Ook geschrapte schoolvoorstellingen en schoolconcerten vallen onder de regeling.

Producenten konden ook geld aanvragen voor concerten en voorstellingen die zijn doorgeschoven. Volgens het reglement moet de voorstelling wél voor het publiek zijn aangekondigd.

Wie geld aanvraag, hoefde geen bewijsstukken (zoals contracten) mee te sturen. Het Fonds Podiumkunsten (die de zaak behartigt) kondigt aan dat ze achteraf steekproefsgewijs bewijsstukken gaat opvragen. Gaat het om toekenningen van meer dan 125 duizend euro, dan moet de aanvrager een accountantsverklaring meesturen. Voor besloten activiteiten (zoals een privéconcert) konden geen aanvragen worden ingediend: het moest een openbare voorstelling (of concert) zijn, met kaartverkoop.